

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Kiina ravistelee maailman talouksia

Kiinan nopeasti kasvanut talous on ollut pitkään yksi merkittävimmistä maailmantalouden vetureista. Kiina on vetänyt muita mukanaan, koska kasvu on tarvinnut muista maista muun muassa investointitavaroita ja raaka-aineita.

Kiinan merkityksestä kertoo, että maan osuus maailmantalouden kasvusta on ollut viimevuosina noin kolmannes.

Kiinan talouskasvu on heijastunut myös Suomeen. Moni suomalainen pörssiyhtiö on vahvasti sidoksissa Kiinaan. Esimerkiksi hissiyhtiö Koneen tilauksista 40 prosenttia tuli viime vuonna Kiinasta. Kiinan markkinoiden veto on tärkeää myös Wärtsilälle, Cargotecille, Metsolle ja Valmetille.

Metsäteollisuudelle Kiinan kasvava kysyntä on tärkeää, koska nouseva elintaso lisää muun muassa pehmo-paperin valmistukseen käytettävän selluloosan kysyntää. Venäjän markkinoiden sulkeuduttua myös ruuan vientiä Kiinaan on pyritty lisäämään.

» Moni suomalainen pörssiyhtiö on vahvasti sidoksissa Kiinaan.

Kiinan talouskasvun on ennakoitu olevan tänä vuonna noin seitsemän prosenttia. Kasvu on merkittävä, koska Kiina on maailman toiseksi suurin kansantalous. Raaka-ainemarkkinoilla Kiina on suuri peluri. Kiinan ongelmat ovatkin näkyneet raaka-aineiden rajuna hinnanlaskuna.

Viime aikoina on herännyt epäilyjä siitä, että Kiinan talouskasvu jää ennakoitua pienemmäksi. Epävarmutta on lisännyt, että Kiina devalvoi valuuttansa pari viikkoa sitten. Osake-markkinoilla devalvaatio aiheutti paniikin. Pörssikurssien voimakas lasku Kiinassa tartutti pörssit ympäri maailmaa.

Kiinalaisten osakkeiden arvosta on kadonnut kesäkuun puolenvälin jälkeen lähes 40 prosenttia. Shanghaiin pörssin arvosta hävisi viikon aikana lähes 20 prosenttia. Helsingissä kurssit laskivat viikossa yli 11 prosenttia. Suurinta lasku oli viime maanantaina.

Huolimatta siitä, että pörssikurssit ovat reagoineet voimakkaasti Kiinan epävarmuuteen, kyse ei ole totaalaisesta romahduksesta. Esimerkiksi Euroo-

passa kurssit ovat nyt palautuneet alkuvuoden tasolle. Kurssit nousivat alkuvuoden aikana, koska Euroopan keskuspankki (EKP) aloitti massiivisen arvonpereiden osto-ohjelman.

Pörssikurssien rajut muutokset eivät välttämättä kerro reaalityn tilanteesta, koska osakemarkkinoilla on kyse myös psykologiasta.

Vaikka osakekurssit nousivatkin eilen, niin maailmanlaajuiset suuret heilahdukset osakkeiden arvoissa ovat kuitenkin muistutus globalisaatiosta ja siitä, että markkinat ovat yhteiset. Nopeat ja suuret kurssimuutokset kertovat myös maailmamarkkinoilla jatkuvasta epävakaudesta.

Jos Kiinan talouden ongelmat osoittautuvat pitkäaikaisiksi, se on erittäin huono uutinen myös Suomen taloudelle. Investointitavaroita valmistavana ja viennistä riippuvaisena maana Suomi on erittäin riippuvainen maailmanmarkkinoiden tilasta.

Vientitilastojen mukaan viime vuonna tavara- ja palveluvienti supistui vajaan prosentin. Tästä vuodesta ei ole alkuvuoden perusteella odotettavissa parempaa.

Maanantaina OP-ryhmä ja Aktia heikensivät Suomen talouskasvuennustetta sekä kuluvan että ensi vuoden osalta. Molempien pankkien mukaan Suomen talous supistuu tänä vuonna.

Vetoapua ei ole odotettavissa kotimaaisesta kysynnästäkään, sillä Aktian pääekonomistin Anssi Rantalan mukaan kotitalouksien säästämisaste painui viime vuonna nolnaan. Se tarkoittaa, että kotitaloudet eivät voi enää lisätä kulutusta velkaantumatta lisää.

Rantalan mukaan tarvittaisiin vientivetoista kasvua. Viennin kasvattaminen tilanteesta, jossa kysyntä maailmanmarkkinoilla on heikkoa, edellyttää kilpailukyvyyn merkittävää parantamista. Yhteiskuntasopimus-neuvottelujen kaatuminen jo ennen varsinaisia neuvotteluja ei tässä suhteessa lupaa hyvää.

Pääministeri Juha Sipilän (kesk.) johtamalla hallituksella on vaativa tehtävä kääntää Suomen talouden kurssi. Tehtävää vaikeuttaa entisestään, että vahvassa talouskasvussa ollut Kiina joutui turvautumaan devalvaatioon ja korkojen alentamiseen vientikilpailukykyä parantamiseksi.

Hyvää ja ilmaista ruokaa

» **Ruuan hinta** ja erilaiset halpuuttamiskampanjat ovat taas viime päivinä saaneet paljon julkisuutta. Samoin ihmisten toimeentulo, kun hallitus joutuu etsimään säästöjä rahattoman valtion talouteen.

Suomessa on kuitenkin yksi ikiaikainen ja toimiva ”yhteiskuntasopimus”. Se on jokamiehen oikeus, jonka perusteella saa esimerkiksi kerätä metsistä vapaasti sieniiä ja marjoja. Nyt niitä on tarjolla. Poimija saa hyvää ja ilmaista ruokaa, vitamiinit talven varalle sekä samalla liikuntaa ja raitista ilmaa. Se on hyvä palkka, vaikka poimisi vain omiin tarpeisiinsa.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Asuako maalla vai kaupungissa?

Maaseudun ja kaupunkien välinen ristiriita on jälleen syvenemässä, mutta nyt hieman yllättävällä tavalla. On ruvettu pohtimaan, kummassa asuminen on ekologisempaa tai kestävämpää. Äkkinäinen voisi kuvitella, että maaseudulla eläjä olisi ekologinen ja päästötön nap-siessaan ryytimaasta tarvittavan ruuan ja nakellessaan pötköä pesään, jos kylmä kolkuttaa.

Tätä näkemystä vastaan ovat asettuneet muutamet ekologiset kaupunkilaisajattelijat, joiden mielestä kaupungissa asuminen säästää energiaa ja päästöjä, koska asuttaessa kylki kyljessä voidaan saavuttaa suurtuotantoetua ja vähentää hukkaa.

Molemmat kuvaamani näkemykset ovat tietenkin vääriä. Ryytimaaa-ajattelu on romantiikkaa ja kuuluu historiaan. Sellaista asumista toki löytyy naapurimaistamme Virosta ja Venäjältä, mutta kummassakaan asumismuoto ei yleensä ole valinta vaan pakko.

Samoin tutkitusti väärä on väite, että kaupungissa asuminen ja eläminen olisivat itsentään selvästi vähäpäästöisempiä. Päinvastoin, on todistettu että päästöjen kannalta maaseutu on parempi vaihtoehto.

Tämä tietenkin harmittaa niitä, jotka ovat uskoneet omiin vääriin käsityksiinsä. Osmo Soininvaara jopa kiirehti tuomitsemaan viimeisimmän asiaa käsittelevän tutkimuksen metodin moraalittomaksi, koska tutkimuksen tulos ei ilmeisesti vastannut hänen uskomustaan.

Jälleen kerran olisi syytelyyn sijasta parempi pohtia, mistä asiaintila johtuu. Oma ehdotukseni on, että kaupungit ovat usein sitoutuneet suuriin järjestelmiin, joita on vaikea uudistaa ja joista on vaikea päästä eroon.

Toiseksi kulutus kasvaa usein mahdollisuuksien myötä, niin kuin tutkimus osoitti.

Asun Helsingissä ja tunnistan tämän niin itsestäni kuin naapureistanikin. Yksityisen

ihmisen on vaikea rimpuilla eroon järjestelmästä.

» Kaupunkien rakentaminen on ollut ja on tuhoisaa ilmastolle.

Jos kaupunkilainen haluaa tehdä hyvän teon ja ostaa sähköauton, hän ei voi olla varma, onko teko hyvä, koska kuitenkin sähkö tuotetaan kivihiilellä ja ydinvoimalla.

Maaseudulla voi irtautua esimerkiksi fossiilisesta polttoaineesta lämmityksessä investoimalla maalämpöön. Kaupungeissa tämä on vaikeaa tai mahdotonta, koska siirtymisen heikentäisi suurta kaukolämpöjärjestelmää eikä lupaa muutokseen saa, vaikka toimi olisi muuten järkevä.

Maailmanlaajuisesti katsoen hallitsematon kaupungistumi-

nen on yksi vaarallisimmista kehityskuluista niin kestävyden kannalta kuin muutenkin. Muuttajien elintaso on monella tapaa vaarallisen huono. Kaupunkien rakentaminen on ollut ja on tuhoisaa ilmastolle. Se ei siis mitenkään ole eduksi ympäristön kannalta.

Ennen kaikkea vaarallinen on yksi keskeinen syy kaupunkihin muuttoon: suurmaatalous.

Yleensä ihmiset muuttavat kaupunkeihin, koska maaseudun elinkeinot eivät elätä. Usein kysymys on siitä, ettei perinteinen maatalous kannata, koska suurmaatalous kykenee tuottamaan elintarvikkeita näennäisesti halvemmalla. Näin on käynyt sekä ”kehittyneissä” maissa kuten Suomessa että kehitysmaissakin.

Tämä jos mikä on kestävä tönä. Suurmaatalouden haitat ilmastolle ovat, mikäli mahdollista, vieläkin suuremmat kuin kaupunkien rakentamisen. Olisi mitä pikimmin luovuttava pönkittämästä tällaisia suuria järjestelmiä, jotka perustuvat luon-

nonvarojen kestäättömyyden käyttöön.

Maailma ei parane suunnitteleamalla entistä jouhevampia pyöräilyreittejä samalla kun koko kaupunki toimii hiilen ja ydinvoiman varassa niin kuin täällä Helsingissä on asianlaita.

On kuitenkin mahdollista tuottaa kestävästi ruokaa ja samalla yrittää kääntää ilmastomuutosta. Tehomaatalouden ja kaupunkiasumisen ilmakehään vapauttama hiili voidaan sitoa takaisin maaperään ja samalla tuottaa uusiutuvaa energiaa.

Tämä merkitsee maaseudulle tervetullutta mahdollisuutta kehittää elinkeinoja – ja muuttaa elämistä entistäkin kestävämpään suuntaan niin kaupungissa kuin maaseudulla.

ILKKA HERLIN
filosofian tohtori,
Elävä Itämeri
-säätiön hallituksen
puheenjohtaja
ilkka.herlin
@cargotec.com

LEHTIKATSAUS

Aika päivittää Valio-päätöstä

Savon Sanomat patistaa Kilpailu- ja kuluttajavirastoa tarkistamaan linjaansa Valion kilpailurajoituksin. Näiden aikana kilpailija Arla on vallannut perusmaitomarkkinoita.

”Siinä kilpailussa Valio ei ole pärjännyt, vaikka sen on pakko tehdä tarjous, jos joku kaupan ketju pyytää tarjousta niin sanotusta private label -maidosta. Markkinaosuusmenetyksiä selittää se, että Valio laskee hinnan sille määrättyllä hinnoittelulogiikalla.”

”Kilpailu- ja kuluttajaviraston tavoite on toteutunut, kun kilpailu perusmaitomarkkinoilla on lisääntynyt, mutta samalla rajoitukset ovat repineet Valion kylkeä auki monikansallisen meijerijättiläisen Arlan hyökätä. Arla alkaa olla perusmaitomarkkinoilla kuin Valio ennen. On uusien päätösten aika.

Päättivät kilpailuviranomaiset jatkossa mitä tahansa perusmaitomarkkinoita, heidän on syytä simuloida aikaisempaa tarkemmin tekojensa seurauksia.”

Maakunta hyvä hallintoalue

Ilkka pitää nykyisiä maakuntia mielekkäänä aluejakona sote- ja muillekin hallintouudistuksille.

”Maakunnat antavat vakaan alustan suurille uudistuksille. Ne ovat muodostuneet väestön identiteetin ja luonnollisen yhteisöllisyyden mukaan, eivät ylhäältä saneltuina. Jos aluehallinnolla tavoitellaan tehokasta ja kansanvaltaista itsehallintoa, ne on koottava kansalaisia ja kuntia kuuntelemalla.

Nykymaakuntien automaattisissa yhdistämisissä voitaisiin pahimmillaan ajautua toimimattomiin ja riitaisiin hallintoalueisiin.”

Kunnatkin keskittävät

Lapin Kansan mukaan koulupäätökset pakottavat ihmisiä muuttamaan keskuksiin.

”Kylten tyhjeneminen tuottaa ongelmia koulupalvelujen järjestäjille. Lasten koulumatkat ovat Lapissa jo nyt liian pitkiä, jopa laittomia.”

”Yksittäisillä, lasten koulumatkaa koskevilla päätöksillä ihmisiä patistetaan taajamiin, vaikka se ei olisi päättäjien tarkoitus. Keskittämisen logiikka pätee sekä valtakunnallisesti että kuntatasolla.”

RAHIKAINEN

TOIMITTAJALTA

Mikä laski hinnat, kun ei halpuutus?

Markkinaosuudeltaan Suomen suurin päivittäistavara-kauppa S-ryhmä aloitti keväntalvella mainoskampanjansa halpuuttamisesta.

Kauppaketju kertoi laskevansa ruuan hintaa tinkimällä omasta katteestaan. Kaupan hinnoissa olikin mistä tinkiä, kun esimerkiksi kauppaan valmiiksi kannettujen perunoiden kuluttajahinnasta kaupat ottivat viime vuonna 55 prosenttia.

S-ryhmä on vakuuttanut, että kampanja ei laske tuottajahintoja. Erikoinen yhteensattuma nyt onkin, että Tilastokeskuksen mukaan tuottajahinnat ovat laskeneet koko vuoden. Toisella vuosineljänneksellä keskimäärin seitsemän prosenttia.

Mitä tekee Kilpailu- ja kuluttajavirasto? Tarkkailee tilannetta. Haloo. Virasto on itse todennut, että S- ja K-ryhmä omaavat määrävän markkina-aseman. Lisäksi virasto on kertonut, että maanviljelijöillä on heikot mahdollisuudet vaikuttaa asemaansa ruokaketjussa.

Eikö viraston ole jo aika toimia?

Vähemmästäkin herää salaliittoteoria, että virasto on täysin kaupan talutushihnassa. Väistämättä herää myös ilkeä kysymys, tarvitaanko koko virastoa, jos se ei kykene muuhun kuin sivustakatseluun. No, Valio-päätöksen virasto sai aikaan. Vaikka tuottajahinnat ovat monessa tuotantosuo-

Kauppan on erittäin helppoa toimia juuri niin, kuin se toimii. Suurimmasta osasta maataloustuotteita on ylitarjontaa. Kauppa voi käyttää sitä vipuna neuvotteluissaan elintarviketeollisuuden kanssa ja teollisuus taas valuttaa kustannukset tuottajille.

Tavallinen kauppakärryntöytäjä voi ajatella, että eihän kukaan mitään tappiolla tuota, joten kyllä viljelijät palkkansa saavat, kun kerran jatkavat aina vain tuotantoa. Tilanne ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen. Moni tila ei pysty lopettamaan, vaikka kuinka tahotoisi. Pankki haluaa lainansa takaisin ennen kuin sikalan tai navetan oven voi lopullisesti sulkea.

Miksi viljelijät ovat rakentaneet yli tuotantoa? Karmiva esimerkki löytyi HK:sta, jonka tuotantoneuvojat hoputtivat parikkalalaista sikatilaan investoimaan mutta sitten irtisanoi sikalan sopimuksen (MT 24.8).

Ristiriitaisia neuvoja on todennäköisesti antanut monen muunkin yrityksen ja järjestön neuvotat. Huhuja kaunistelluista investointilaskelmista liikkuu. Neuvoja on helppo antaa, kun oma nimi ei tule velkakirjaan.

Eipä ole tuottajien etujärjestö MTK:kaan kovin kovaäänisesti ajanut malttia investointeihin. Toisaalta MTK on lähes sata vuotta toittotanut maatalouden kannattavuuden olevan surkea. Jos sitä olisi uskottu, kukaan ei olisi investoinut maatalouteen vuosikymmeniin, eikä nyt olisi mitään tilojen talouskriisiä. Eipä olisi jäljellä kotimaista ruokaa-kaan, mutta erittäin jyrkkää ruuan hinnanvaihtelua sen sijaan olisi.

Maataloudelta vaaditaan jatkuvasti tehokkuutta. Tällä hetkellä tehokkuutta pitäisi vaatia ennen kaikkea kaupalta.

TUURE KIVIRANTA
tuure.kiviranta@mt1.fi